Prima instanță: Judecătoria Chișinău, mun. Centru (Judecător Brăgaru Alina
Dosarul:nr.2a-3649/22 (2-20004593-02-2a-22092022)

D E C I Z I E

28 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului, judecătorul Budăi Nelea
Judecătorii Cotruță Iurie și Țurcan Ion
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, mun. Centru din 10 februarie 2021, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 14 ianuarie 2020, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 01 septembrie 2016, i-a împrumutat lui ***** suma de 6 000 euro, iar ultimul s-a obligat să o restituie până la 15 septembrie 2016, în acest sens fiind întocmită și semnată la data de 01 septembrie 2016 o recipisă.

Menționează că deoarece până în prezent pârâtul nu și-a onorat obligația asumată și nu a rambursat datoria în sumă de 6000 euro în termenul prevăzut în recipisă, ba mai mult la data de 24 septembrie 2019 pârâtul a recunoscut datoria față de reclamant, obligându-se în temeiul unui alt înscris olograf (recipisă) să o restituie până la 01 noiembrie 2019, fapt nerealizat de către ultimul, consideră că este îndreptățit să-și revendice dreptul încălcat pe cale judiciară.

În scopul soluționării amiabile a litigiului reclamantul a somat debitorul privind achitarea datoriei și obligația acestuia de a rambursa împrumutul și consecințele ce vor surveni în cazul neonorării obligațiunilor sale în termen de 5 zile de la data recepționării pretenției, iar pârâtul a lăsat-o fără răspuns și executare, motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.

Totodată, indică că pârâtul din motive necunoscute se eschivează de la rambursarea datoriei, ceea ce a generat întârzieri de plată, ultimul fiind ținut să achite și dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în termen în sumă de 2898,74 euro.

Indică că prin nerambursarea împrumutului la timp, i-au fost cauzate și daune morale care constau în suferințe psihice, manifestate prin epuizare emoțională în legătură cu nerestituirea împrumutului, precum și prin dereglarea somnului, lipsirea posibilității de a se întreține decent, estimate la 10 000 mii lei.

Solicită reclamantul ***** încasarea din contul lui ***** a datoriei în sumă de 6000 euro, dobânzii de întârziere în sumă de 2898,78 euro, prejudiciului moral în sumă de 10 000,00 lei, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei, taxei de stat în sumă de 5160,06 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 februarie 2021, acțiunea a fost admisă parțial, cu încasarea de la ***** în beneficiul lui ***** a datoriei rezultate din recipisele din 01 februarie 2016 și 24 septembrie 2019 în sumă de 6000 euro, dobânda de întârziere pentru perioada 14 ianuarie 2017-13 ianuarie 2020 în sumă de 2898,74 euro, taxa de stat în sumă de 6160,06 lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă.

La data de 11 martie 2021, ***** a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea acestuia a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, motiv pentru carte o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.

Totodată, indică că precum că a fost examinată cauza într-o singură ședință de judecată, iar demersul acestuia privind numirea unei expertize grafologice a fost respins ca fiind prematur.

Susține că nu a semnat a doua recipisă datată cu 24 septembrie 2019, prin care se pretinde că ar fi confirmat faptul împrumutului sumei de 6000 euro, iar pretinsa semnătura nu îi aparține.

Mai mult decât atât, acțiunea a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021, a fost respins apelul declarat, menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 februarie 2021.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din data de 14 septembrie 2022 cauza a fost remisă la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2023, a fost admis demersul reprezentantului apelantului ***** avocatul Carabețchi Dumitru privind numirea unei expertize grafologice.

Iar, la data de 27 septembrie 2023 dosarul a fost remis instanței de apel fără executarea expertizei din motiv că nu a fost achitat costul expertizei.

Apelantul ***** în ședința instanței de apel nu s-a prezentat fiind legal citat, din care considerente, în temeiul art.379 alin.(1) CPC, Colegiul a dispus

examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Intimatul ***** și avocatul acestuia Carabețchi Dumitru în ședința instanței de apel a solicitat respingerea cererii de apel, menținerea hotărârii primei instanțe.

Audiind partea și reprezentantul părții în proces, studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea instanței de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform prevederilor art.117 alin.(1) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform art.121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe importante pentru soluționarea justă a cazului.

Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra

tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.8 alin.(1) și (2) din Codul civil (în vigoare la momentul constituirii raportului juridic litigios), drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Drepturile și obligațiile civile apar:

a) ***din contracte*** și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sunt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării de lucrări științifice, creării de opere literare, de artă, în urma invențiilor și altor rezultate ale activității intelectuale;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legislația leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În conformitate cu art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În conformitate cu prevederile art.666 din Codul civil, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturile juridice.

Conform art.667 din Codul civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor. Părțile sunt libere să încheie un contract și să-i determine conținutul, în limitele exigențelor bunei-credințe.

Potrivit dispozițiilor art.668 din Codul civil, puterea obligatorie al oricărui contract este efectul imediat de a da naștere unor drepturi și obligații în sarcina părților.

În conformitate cu prevederile art.704 alin.(1) din Codul civil, un contract este sinalagmatic dacă fiecare dintre părți se obligă reciproc, astfel încât obligația fiecăreia din ele să fie corelativă obligației celeilalte.

Potrivit dispozițiilor art.195 din Codul civil, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea

sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

În corespundere cu prevederile art.199 alin.(1) și (2) Cod civil, ***consimțământul*** este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic.

Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Conform art.512 alin.(1-3) din Codul civil în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

Potrivit prevederilor art.514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art.572 din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform prevederilor art.867 alin.(1) din Codul civil, prin ***contractul de împrumut*** o parte (împrumutătorul) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În temeiul art.871 alin.(1) și (3) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului.

Conform prevederilor art.872 alin.(2) Cod civil, dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Conform art.210 alin.(1) Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

În temeiul art.700 alin.(1) Cod Civil, ***pentru valabilitatea unui contract***, prin care se recunoaște existența unei obligații, ***este necesară o declarație scrisă de recunoaștere***.

Conform prevederilor art.9 alin.(1) CPC instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din probatoriul administrat în speță, Colegiul a stabilit că la data de la data de 01 septembrie 2016 ***** a întocmit și semnat un înscris (recipisă) potrivit căruia ***** recunoaște datoria în sumă de 6000 euro și se obligă să restituie datoria nu mai târziu de 2 săptămâni (f.d.8).

La data de 24 septembrie 2019 ***** a întocmit și semnat un înscris (recipisă) potrivit căruia ***** a reconfirmat împrumutul în sumă de 6000 euro primit de la ***** la data de 01 septembrie 2016 pe care se obligă să-l restituie până la data de 01 noiembrie 2019 (f.d.9).

Totodată, Colegiul atestă că până în prezent pârâtul apelant ***** nu și-a onorat obligația asumată și nu a restituit împrumutul acordat de *****, deși termenul de achitare a datoriei indicat în recipisă a expirat.

În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, reclamantul ***** a somat pârâtul ***** privind achitarea datoriei în termen de 5 zile și obligația acestuia de a rambursa datoria și consecințele ce vor surveni în cazul neonorării obligațiunilor sale, reclamație rămasă fără executare, motiv pentru care ***** s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.

La data de 14 ianuarie 2020, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 februarie 2021, acțiunea a fost admisă parțial, cu încasarea de la ***** în beneficiul lui ***** a datoriei rezultate din recipisele din 01 februarie 2016 și 24 septembrie 2019 în sumă de 6000 euro, dobânda de întârziere pentru perioada 14 ianuarie 2017-13 ianuarie 2020 în sumă de 2898,74 euro, taxa de stat în sumă de 6160,06 lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței, la data de 11 martie 2021, ***** a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021, a fost respins apelul declarat și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 februarie 2021.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din data de 14 septembrie 2022 cauza a fost remisă la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de recurs a reținut că în cadrul examinării cauzei în prima instanță, de către ***** a fost solicitată numirea unei expertize judiciare grafologice, invocând că una dintre semnăturile efectuate în textul recipiselor nu-i aparține, însă instanța de judecată, soluționând cererea dată, prin

încheierea din 10 februarie 2021, a respins-o ca fiind prematură la acea etapă, având în vedere că examinarea cauzei civile în ședința de pregătire pentru dezbaterile judiciare și părțile în proces nu și-au expus poziția (f.d.57,60-61). Tot în aceeași zi, la 10 februarie 2021, prima instanță a pronunțat dispozitivul hotărârii judecătorești, prin care a admis parțial acțiunea înaintată de către Vasile ***** (f.d.63).

Colegiul reiterează că deși recurentul a contestat faptul aplicării semnăturii pe recipisa din 24 septembrie 2019, prima instanță în motivarea hotărârii a reținut că ambele acorduri se încadrează în condițiile de valabilitate inclusiv prin confirmarea expresă a datei scadenței a obligației de restituire a sumei (f.d.70).

Astfel, atacând cu apel hotărârea primei instanțe, ***** a invocat faptul că semnătură aplicată în recipisa din 24 septembrie 2019 prin care s-a pretins reconfirmarea datoriei de 6000 de euro, nu-i aparține.

Deși, acesta a fost un argument care necesita un răspuns explicit, de către instanța de apel această alegație a fost lăsată fără răspuns, deși conform art.373 alin.(5) CPC, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, solicitarea recurentului *****, formulată în cadrul examinării cauzei în prima instanță, a fost respinsă, iar ***** a contestat odată cu hotărârea primei instanțe și încheierea de respingere a cererii de numire a expertizei judiciare grafologice (f.d.86-88).

Instanța de recurs a reținut și că nu este în drept de a administra noi dovezi, însă are obligația de a se expune asupra tuturor argumentelor din recurs, iar una dintre alegații vizează semnătura aplicată pe recipisa din 24 septembrie 2019 din numele lui *****, în situația în care această obligație a fost ignorată de instanța de apel, la caz, se impune casarea deciziei contestate cu rejudecarea cauzei în ordine de apel.

La rejudecarea cauzei în ordine de apel, în cadrul ședinței de judecată din data de 23 mai 2023, reprezentantul apelantului ***** avocatul Carabețchi Dumitru a indicat că potrivit raportului de expertiză extrajudiciară al Biroului Asociat de Expertiză Judiciară, întocmit la 10 ianuarie 2022, ca urmare a adresării sale din 21 decembrie 2021 (f.d.127-133), s-a ajuns la concluzia că semnătura aplicată de ***** pe xerocopia recipisei în litigiu, care se începe cu cuvintele ”Eu, ***** ... și se termină cu cuvintele ... conform recipisei din data de 01 septembrie 2016” nu-*i* aparține titularului ei (*****).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2023, a fost admis demersul reprezentantului apelantului ***** avocatul Carabețchi Dumitru privind numirea unei expertize grafologice.

S-a ordonat efectuarea expertizei grafologice, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată, s-a încredințat

efectuarea expertizei grafologice Centrului Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției al RM, s-a pus la soluționarea expertului următoarea întrebare: aparține sau nu lui ***** semnătura aplicată pe xerocopia recipisei din 24 septembrie 2019 (f.d.9), care se începe cu cuvintele ”Eu, ***** ... și se termină cu cuvintele ... conform recipisei din 01 septembrie 2016” ? S-a obligat apelantul ***** să achite în avans, toate cheltuielile aferente petrecerii expertizei grafologice, să prezinte mostrele de semnături. S-a somat expertul de răspunderea penală conform art.312 Cod Penal, în cazul prezentării cu bună știință a unui raport de expertiză fals. S-a atenționat expertul judiciar al Centrului Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției al RM despre răspunderea contravențională, prevăzută de art.318 Cod contravențional, pentru neexecutarea încheierii instanței de judecată. S-a pus la dispoziția expertului judiciar al Centrului Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției al RM cauza civilă nr.2a-3649/22 (2-20004593-02-2a-220092022). S-a dispus suspendarea procesului civil până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză.

Iar, la data de 27 septembrie 2023 ***dosarul a fost remis instanței de apel fără executarea expertizei din motiv că nu a fost achitat costul expertizei***.

Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, rejudecând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră hotărârea instanței de fond întemeiată.

Ab initio, cu referire la argumentele apelantului ***** precum că acțiunea depusă de ***** este tardivă, nu pot fi reținute în condițiile în care în faza de pregătire a cauzei nu a invocat excepția de tardivitate.

Or, potrivit art.186[1] alin.(1) CPC ***cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de*** partea în proces, ***persoana în a cărei favoare a curs prescripția***, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, ***se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate***.

Cu referire la fondul cauzei, verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond cu elucidarea deplină a circumstanțele cauzei, cu lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În acest sens, Colegiul învederează că ***** pretinde executarea obligației de către *****, ce rezidă din dovada simplului înscris (2 recipse) de recunoaștere a datoriei în mărime totală de 6000 euro, care urmează a fi executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit în recipise.

Totodată, urmează de indicat că recipisa care are ca obiect o suma de bani este

unilaterală, iar pentru ca înscrisul doveditor să aibă forță probantă deplină ca înscris sub semnătură privată, trebuie scris în întregime de către împrumutat și semnat de către acesta.

Din conținutul acțiunilor concludente ale părților și natura juridică a pretinselor raporturi litigioase, Colegiul deduce că acestea își găsește aplicare în prezenta speță, or, categoria de cauze reglementată de art.867 alin.(1) Cod civil (art.271 Cod civil 1964) coroborată cu art.700 alin.(1) din Codul Civil (art.272 Cod civil 1964), identifică suficientă o declarație scrisă de recunoaștere a unei obligații.

Prin urmare, în prezenta cauză civilă raportul juridic este unul obligațional născut din contractul de împrumut, or simplul înscris întocmit la data de 01 septembrie 2016, și 24 septembrie 2019 (f.d.8-9) reprezintă în temeiul art.700 alin.(1) Cod Civil reprezintă o dovadă admisibilă a încheierii contractului de împrumut între reclamant și pârât.

Totodată, ține de relevat și dispozițiile art.195 Cod civil, potrivit cărora actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Potrivit art.199 alin.(1)-(2) din Codul civil, consimțământ este manifestarea, exteriorizată de voință a persoanei de a încheia un act juridic.

Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Prin urmare, semnarea de către apelantul ***** a înscrisurilor olografe din 01 septembrie 2016 și 24 septembrie 2019 (f.d.8-9) denotă exteriorizarea de către acesta a voinței și al consimțământului de acceptare a acestora, accept ce nu poate fi interpretat în detrimentul reclamantului intimat ***** în condițiile în care acesta nu a impus semnarea recipiselor de către apelant, consimțământul acestuia fiind indubitabil la data semnării înscrisurilor olografe.

Nu pot fi reținute aserțiunile apelantului precum că semnătura de pe recipisa din 24 septembrie 2019 nu i-ar aparține, în condițiile în care deși a fost ordonată expertiză grafologică la cererea acestuia dosarul a fost remis fără executare, dat fiind că apelantul nu a achitat costul expertizei, omisiune a acestuia care nu poate fi imputată intimatului.

În consecință, Colegiul consideră ca fiind corectă soluția instanței de admitere a acestei pretenții cu încasarea de la debitorul apelant ***** a sumei de 6000 euro cu titlu de împrumut, în condițiile în care în acest sens a fost întocmite și semnate la data de 01 septembrie 2016, și 24 septembrie 2019 (f.d.8-9) înscrisuri olografe (recipise) privite ca contract de împrumut care dau naștere la obligații reciproce pentru ambele părți, potrivit cărora ***** i-a împrumutat pârâtului apelant ***** suma de 6000 euro, iar acesta din urmă a recunoscut datoria și s-a obligat să o restituie în termenele indicate în recipisă, în termen de 2 săptămâni, dar nu și-a onorat obligațiile asumate și nu a achitat datoria în termenul convenit.

Colegiul apreciază ca fiind necredibile argumentele apelantului ***** vis-a-vis de argumentele sus enunțate, care ***nu generează opozabilitate instanței*** atât timp cât aceste date nu au fost confirmate prin alte probe relevante și admisibile, apelantul ***formal având drept scop doar crearea unor aparențe pentru instanța de judecată*** privind veridicitatea acestora.

Totodată, deși nu a fost de acord cu acest înscris olograf nu a formulat acțiune reconvențională prin care să solicite nulitatea acestora, care până la proba contrarie constituie dovezi admisibile și pertinente în vederea confirmării existenței acestei datorii, atât timp cât există acte juridice sunt valabile până la momentul de față, condițiile de valabilitate a cărora generează și efectele juridice, pe care le produce un act juridic perfect legal, caz în care ***apelantul ***** nu este degrevat de obligația de achitare a datoriei în mărime de 6000 euro***.

Potrivit art.602 alin.(1)-(2) din Codul civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Potrivit art.585 din Codul civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de refinanțare a BNM, dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform prevederilor art.619 alin. (1) şi (2) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe ***perioada întârzierii***. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Dobânda prevăzută la art.619 se aplică doar obligațiilor pecuniare, reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine.

Potrivit hotărârii nr.9 din 24.12.2010 a Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova privind aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare, cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut stabilește că instanțele vor reține că dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contract scris între părți, iar în cazurile prevăzute de art.617 alin.(2) din Codul civil nu este necesară somația debitorului.

La întârzierea executării obligației, vina debitorului se prezumă. Întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere,

situație care în speță se atestă, dat fiind ***că la momentul depunerii cererii de chemare în judecată ***** s-a aflat în întârzierea executării obligației***, iar dobânda prevăzută de art.619 are un caracter de sancțiune și se aplică pentru perioada în care debitorul se află în întârziere.

Din calculul prezentat de către reclamant rezultă că dobânda de întârziere este calculată din data de 14 ianuarie 2016 -13 ianuarie 2020.

La caz, Colegiul atestă că obligația este purtătoare de dobânda, ***se constată tardivitate în executarea obligației,*** ceea ce presupune în prezenta speță privind temeinicia cerinței de încasare a dobânzii de întârziere în sumă de 2898,74 euro.

Astfel, ***reclamantul este îndreptățită în circumstanțele prezentei spețe de a cere aplicarea dispozițiilor art.619 Cod civil***, motiv pentru care Colegiul consideră întemeiată hotărârea instanței de fond și în această parte, ***or reclamantul a justificat corectitudinea aplicării în speță a dispozițiilor art. 619 Cod civil,*** situație ce determină necesitatea menținerii hotărârii și în partea dobânzii de întârziere.

Totodată, Colegiul menține hotărârea instanței de fond și în partea respingerii cerinței de încasare a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, în condițiile în care se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Altfel spus, ***prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale,*** adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură.

Colegiul precizează că odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantei să scoată în evidență toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care ea a suferit din punct de vedere fizic și psihic.

La caz, ***** pretinde că i-a fost lezat un drept patrimonial, caz în care compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale se admite numai în cazurile prevăzute expres de lege.

În acest context, ține de remarcat că ***deși persoana trece prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite la care este expusă, aceasta încă nu o îndreptățește să solicite despăgubiri.*** Persoana o poate cere doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

Așadar, Colegiul conchide că pretenția de încasare a prejudiciului moral formulată în prezenta speță față de ***** este neîntemeiată în temei legal fiind respinsă.

Conform prevederilor art.94 alin.(1)CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din

pretenții, iar pârâtului proporțional celor respinse din pretențiile reclamantului.

Subsecvent, Colegiul menține hotărârea instanței de fond și în partea cheltuielilor de judecată, care urmează a fi admise proporțional pretențiilor admise din acțiune.

În conformitate cu art.96 alin.(1) CPC instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză ***cheltuielile ei de asistență juridică***, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Prevederile alin.(1^1) cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Astfel, potrivit dispozițiilor normelor legale citate supra, Colegiul conchide că, pentru ca instanța să oblige partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de judecată, urmează ca acestea să fie probate.

Conform art.60 alin.(1) și alin.(2) al Legii cu privire la avocatură nr.1260 din 19.07.2002, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă. Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Potrivit pct.16 al Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr.2 din 30 martie 2012 a Consiliului Uniunii Avocaților, pentru probarea cheltuielilor suportate și prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea, care pretinde compensarea cheltuielilor, a dovezii achitării onorariilor avocaților, lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora.

Mai mult decât atât, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente:

a) dovada achitării onorariilor avocaților, copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată;

b) copia de pe facturile de strictă evidentă, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație;

c) listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Potrivit recomandărilor privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică aprobate prin decizia nr.2 a Consiliului Uniunii Avocaților din 30.03.2012, în

continuare recomandări, la determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont și de complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea problemelor juridice ridicate de speță.

În contextul normelor legal sus enunțate, având în vedere complexitatea speței deduse judecății, reieșind din dovezile prezentate de către avocatul reclamantului în cumul cu materialele cauzei, Colegiul conchide ca fiind necesară compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei ca fiind o sumă reală, necesară și rezonabilă ca mărime, în condițiile în care reclamantul intimat a făcut dovada suportării acestora (bonul de plată seria WL 799884).

În consecință, Colegiul conchide că toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament juridic valabil circumstanțelor speței.

Totodată, Colegiul ține să remarce că apelantul utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Față de cele ce preced, având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a) Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, mun. Centru din 10 februarie 2021, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Budăi Nelea

Judecătorii Cotruță Iurie

Țurcan Ion.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, mun. Centru (Judecător Brăgaru Alina
Dosarul:nr.2a-3649/22 (2-20004593-02-2a-22092022)

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

28 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului, judecătorul Budăi Nelea
Judecătorii Cotruță Iurie și Țurcan Ion
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, mun. Centru din 10 februarie 2021, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a) Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, mun. Centru din 10 februarie 2021, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Budăi Nelea

Judecătorii Cotruță Iurie

Țurcan Ion.